AZOBE

CALLENS
AFRICAN WOODS

AZOBE

ANDERE NAMEN

Aba (Nigeria), akoga, akogha, akoura (Gabon, Guinee), azobé (Ivoorkust, Frankrijgk, Duitsland), Aya (Congo, Zaïre), bongossi (Kameroen, Duitsland), bakundu (kameroe), bonkolé (Congo), eba (Nigeria), ekki (Nigeria, Groot-Brittanië), endwi (Sierra Leone), esore (Ivoorkust), hendui (Liberia, Sierra Leone), kaku (Ghana), okoga (Kameroen).

BOTANISCHE NAAM

Lophira alata Banks ex Gaertn. F. (= Lophira procera A. Chev.).

FAMILIE

Ochnaceae.

GROEIGEBIED

Tropisch West Afrika.

BOOMBESCHRIJVING

Hoogte circa 40 m (maximaal 50 m), met een 25-30 m- lange, vaak enigszins ovale, takvrije stam met vaak een lichte kromming. De diameter is maximaal 1.5-1.8 m en de stamvoet is meestal enigszins gezwollen.

AANVOER

Azobé wordt in Nederland hoofdzakelijk ingevoerd als zaagstam, lengte 4-10 m, met diameters van 0.8-1.5 m. Het hout wordt hieruit op bestelling op maat gezaagd. In toenemende mate worden ook gezaagd hout en eindproducten waaronder damwand geïmporteerd.

HOUTBESCHRIJVING

Het kernhout is vers roodbruin en verkleurt naar donkerrood tot chocoladebruin, of soms tot violetachtig donker roodbruin. Azobé heeft opvallende wit tot geel gekleurde inhoudsstoffen in de vaten. De structuur is in het algemeen vrij regelmatig. Door de kruisdradigheid zijn op het kwartierse vlak afwisselend lichte en donkere banen te zien. Het dosse vlak vertoont een vaag streepdessin, veroorzaakt door het kleurverschil tussen vezel en parenchymweefsel. Bij vers azobé komt tussen het kernhout en spint vaak een 80-120 mm brede ring lichter gekleurd overgangshout (intermediair hout) voor. Droog krijgt dit nog niet volledig verkernde hout vrijwel dezelfde kleur als het kernhout. Dit overgangshout is iets minder duurzaam dan het overige kernhout. Het tot 50 mm brede geel tot grijze spint is scherp afgetekend van het kernhout en het intermediare hout.

DRAAD

Meestal kruisdraad of onregelmatige draad.

NERF

Grof.

VOLUMIEKE MASSA

(940-)1060(-1100) kg/m^3 bij 12% vochtgehalte, vers 1100-1300 kg/m^3.

WERKEN

Groot. Krimp nat -12%, rad. 3.8%, tang. 6%

DROGEN

Zeer langzaam. Het is aan te bevelen de kopse einden te beschermen tegen eindscheuren. Ook lengtescheuren kunnen snel ontgaan. Tijdens het drogen is azobé meestal onderhevig aan vervorming (in het bijzonder geldt dit voor hout in dunne afmetingen). Gezien de toepassingen van azobé zal het drogen vaak ‘in het werk’ plaatsvinden, waardoor bij onvoldoende aandacht bovenstaande problemen kunnen optreden. Juist construeren voorkomt mogelijke problemen.

HARDHEID VOLGENS JANKA

Langsvlak 17.000 N.

BEWERKBAARHEID

Ondanks de hardheid kan azobé vrij gemakkelijk machinaal worden bewerkt. Door de sterke kruisdraad moet bij machinaal schaven met een kleine spaanhoek worden gewerkt om een glad oppervlak te krijgen. Vers gezaagd hout bezit een typische tanninegeur die na verloop van tijd verdwijnt. Droog azobé heeft een duidelijk afstompende werking op zagen en beitels.

SPIJKEREN EN SCHROEVEN

Voorboren noodzakelijk. Voor corrosie gevoelige verbindingsmiddelen niet gebruiken in nat hout.

LIJMEN

Na onderzoek met moderne lijmen mogelijk.

BUIGEN

Slecht, maar van azobé worden getoogde liggers gemaakt.

OPPERVLAKTEAFWERKING

Goed, door het zwellen en krimpen kunnen echter haarscheurtjes in het oppervlak ontstaan.

IMPREGNEERBAARHEID

Kerhout 4.

Spint 2.

TOEPASSINGEN

Azboé is een zeer zware, harde houtsoort die wegens zijn grote sterkte, slijtvastheid en duurzaamheid veel wordt gebruikt als constructiehout in de waterbouw voor sluisdeuren, remmingwerken, stuwen, steigers, bruggen, brugdekken, damwanden, gordingen, palen en wrijfgordingen. In Nederland zijn grote hoeveelheden met goed resultaat toegepast. Vlechtwerken van dun azobé worden toegepast voor beschoeiingen, betuiningen, kraag-en zinkstukken, wegfunderingen en tuinafscheidingen. Andere toepassingen zijn tuinafscheidingen. Andere toepassingen zijn geluidschermen, hekpalen, parkbanken, keggen, kielblokken, kimblokken, bedrijfsvloeren, dwarsliggers, draglineschotten, dekken van weegbruggen, buikdenningen en tentconstructies voor zware machines. De laatste jaren ook veelvuldig toegepast voor constructieonderdelen in galerijen, bordessen en parkeerdekken in de woningbouw vanwege de goede sterkte-en brandwerende eigenschappen. Azobé heeft een zekere weerstand tegen aantasting door zuren en andere chemicaliën en kan daarom worden gebruikt voor steunconstructies voor installaties in chemische fabrieken.

KWALITEITSEISEN

Azobé staat genoemd in de NEN 5493 ‘Kwaliteitseisen voor loofhout in de grond- , weg- en waterbouwkundige werken en andere constructieve toepassingen’.

STERKTEKLASSE

Azobe kwaliteitsklasse Categorie 3/ Tropisch/ NEN 5493 is ingedeeld in sterkteklasse D70 (NEN-EN 338).

DUURZAAMHEID

Relatieve weerstand tegen schimmels

Kernhout

-	Praktijkervaring en veldonderzoek	NEN-EN 350-2	2v, zeer duurzaam, klasse 1 in zoet water
-	Veldonderzoekmethode	NEN-EN 252	1
-	Laboratoriumtest met grondcontact	NVN-ENV 807	1-2 overgangshout 2
-	Laboratoriumtest zonder grondcontact	NEN-EN 113	1
-	Duurzaamheidsklasse volgens literatuur		1

Relatieve weerstand tegen dierlijke organismen

Termieten D.

Marineboorders D onder Belgische en Nederlandse omstandigheden, M onder zuid-Europese omstandigheden.